

LA CRÒNICA

Jordi Alemany

L'esperit de Bellaterra per repensar-ho tot

A cabar la feina 50 anys després o, fins i tot, tornar a posar fil a l'agulla perquè la universitat sigui la punta de llança per canviar i sacsejar el món. En definitiva, recuperar l'esperit del Manifest de Bellaterra en vista del "desordre mundial" actual, replantejar "quina és la nostra funció respecte al món i la societat" i "com ens hi situem com a comunitat". Eren les paraules del rector de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Javier Lafuente, en el transcurs de l'acte de cloenda, dimecres passat, del 50è aniversari d'aquesta declaració de principis que va servir per a alguna cosa més que per crear un nou model universitari.

Un manifest elaborat per Francesc Espinet i Josep Montserrat en un context de crisi universitària, amb una vaga indefinida dels professors no numeraris (PNN) amb contractes administratius –representava el 70% de la plantilla, va contextualitzar Jordi Sancho, investigador del Grup de Recerca sobre Dictadures i Democràcies, en la xerrada prèvia–, seguida després a la Universitat de Barcelona (UB) i a la Politècnica, i d'altres reclamant el reconeixement de drets laborals. Les mobilitzacions van confluïr amb la crisi de la dictadura franquista superada per la creixent mobilització social i obrera. Sancho va resumir en quatre punts els deu apartats i 22 punts del manifest que van molt més enllà de la reivindicació de la faceta docent: una universitat democràtica i lliure; autònoma, pública i popular; al servei de tota la societat, i finalment, que fos nacional catalana. El claustre de l'11 de febrer del 1975, que es va fer a la sala d'actes del rectorat i amb ampli ressò mediàtic, no aprovà el manifest sinó "un document de principis per a uns nous estatuts democràtics" de la UAB

El rector Javier Lafuente, amb l'investigador Jordi Sancho i la secretària general de la UAB, Esther Zapater ■ J.A

elaborats per un conjunt de professors que donen suport a Josep Laporte com a rector. L'historiador Borja de Riquer va assenyalar després que, entre altres aspectes, el rector Vicente Gandía no va deixar que es fes el claustre en català, fet que va estar a punt de provocar que no se celebrés. En el claustre també es van aprovar dues mocions: una d'adhesió a la campanya proamnistia de Justícia i Pau i una altra per reclamar l'amnistia universitària als professors i estudiants sancionats, i De Riquer també va remarcar el fet que fos la primera institució pública de l'Estat que va votar a favor de la democràcia amb el general Franco en vida.

Sancho va ser el primer a destacar de l'esperit de Bellaterra com a reivindicables i extrapolables a la situació actual el pensament crític i la funció social com a espai col·lectiu de reflexió davant les tendències individualistes i l'excés de burocratització.

En la taula rodona posterior, hi van participar actors en aquells esdeveniments, com l'historiador José Luis Martín Ramos, que després de la intervenció de Sancho recordava situacions de feia 50 anys: "Els professors joves preteníem explicar la Guerra Civil a una colla de veterans, i ens deien: «Noi, això és la història que tu fas, però la que va ser és una altra.»" Amb tot, va recordar les paraules d'Isidre Molas: "Tot allò important a la vida es fa fins als 30 anys", per referir-se a la importància del manifest de la UAB que agafa el relleu de les lluites estudiantils liderades a la UB

amb la Caputxinada del 1966, com es coneix l'assalt franquista de l'assemblea constitutiva del

La UAB commemora els 50 anys d'un document que no només va democratitzar el sistema universitari

Sindicat Democràtic d'Estudiants. Ramos va coincidir amb una altra figura de les que hi van intervenir, Pilar Benejam –aleshores directora de l'Escola de Mestres de Sant Cugat–, a reclamar que calia repensar la formació dels mestres, tot i que ella va posar èmfasi a la necessitat de posar especial atenció "a les pràctiques" que tant els va costar defensar aleshores. Benejam va re-

conèixer que hauria d'haver assistit a l'acte Teresa Eulàlia Calzada, que va participar en la redacció del manifest: "És qui em va fer firmar-lo." Abans, l'exrectora Margarita Arboix va recordar que ella es va incorporar ja el 1976 a la UAB, que va esdevenir un "mirall" per a les altres universitats unint en un claustre estudiants, personal tècnic i professors, malgrat que a finals del 1975 es preveia el tancament de la UAB i que passés a formar part de la UB. El catedràtic en periodisme Enric Marín, en funcions de moderador, s'encarregà de demanar instal·lar una placa commemorativa a la sala per recordar que va ser la "punta de llança" de la transformació del sistema democràtic de l'Estat espanyol. ■

MASCARELL

VIDRES & ALUMINI

MAJORISTA · INSTAL·LACIÓ I MANUFACTURA

72

ANYS
1953 · 2025

ESPECIALISTES EN VITRINES DE VIDRE

Lepanto, 64 (a prop de la Renfe) · MATARÓ · Tel. 93 755 25 25 · ☎ 666 298 285

📧 vidres_mascarell · vidres@cmascarell.es · www.cmascarell.es